

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.682.2024

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację 6469 Pana Posła Grzegorza Płaczka w sprawie zaliczania do okresu pracy górniczej dni zwolnienia z pracy w związku z honorowym oddaniem krwi, proszę o przyjęcie poniższych wyjaśnień.

Przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1631, z późn. zm.) uregulowana została sprawa uprawnień do emerytury górniczej oraz emerytury górniczej, bez względu na wiek i zajmowane stanowisko. Na podstawie art. 50a tego aktu, emerytura górnicza przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki: ukończył 55 lat życia i legitymuje się okresem pracy górniczej wynoszącym łącznie z okresami pracy równorzędnej z pracą górniczą co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, w tym co najmniej 10 lat pracy górniczej. Wiek emerytalny wynosi 50 lat w przypadku kobiet legitymujących się co najmniej 20-letnim okresem, a w przypadku mężczyzn co najmniej 25-letnim okresem pracy górniczej i równorzędnej z pracą górniczą, w tym co najmniej 15-letnim okresem pracy górniczej.

Zgodnie z art. 50b wskazanej ustawy przy ustalaniu prawa do emerytury górniczej uwzględnia się okresy pracy górniczej i pracy równorzędnej z pracą górniczą, będące okresami składkowymi lub nieskładkowymi w rozumieniu ustawy, z tym że okresy pracy górniczej i pracy równorzędnej z pracą górniczą uwzględnia się, jeżeli praca ta wykonywana była co najmniej w połowie wymiaru czasu pracy.

Z kolei na podstawie art. 50e wymienionej ustawy prawo do emerytury górniczej, bez względu na wiek i zajmowane stanowisko, przysługuje pracownikom, którzy pracę górniczą wykonywali pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przez okres wynoszący co najmniej 25 lat. Do okresów pracy górniczej zalicza się także okresy: niezdolności do pracy z tytułu wypadku przy pracy albo z tytułu choroby zawodowej, za które wypłacone zostało wynagrodzenie lub zasiłek chorobowy albo świadczenie rehabilitacyjne oraz czasowego oddelegowania pracowników do zawodowego pogotowia ratowniczego w Centralnej Stacji Ratownictwa Górniczego S.A. w Bytomiu, w KGHM Polska Miedź S.A. Oddział Jednostka Ratownictwa Górniczo-Hutniczego w Lubinie lub w okręgowych stacjach ratownictwa górniczego, które były bezpośrednio poprzedzone pracą górniczą wykonywaną pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, przypadające w czasie trwania stosunku pracy. Możliwość zaliczenia do pracy górniczej tylko tych okresów wynika z wyjątkowego charakteru emerytury górniczej, bez względu na wiek i zajmowane stanowisko, oraz jej funkcji kompensacyjnej, praca tzw. górników dołowych jest bowiem niewątpliwie ciężka i wyczerpująca.

Prawo do emerytur na wskazanych zasadach przysługuje pod warunkiem, że pracownik nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego albo złożył wniosek o przekazanie środków

zgrupowanych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na dochody budżetu państwa.

Ze wskazanych przepisów wynika, jakie okresy są uznane za pracę górniczą przy ustalaniu prawa do emerytur górniczych. Za taki okres nie są uznawane dni wolne od pracy poświęcone honorowemu krwiodawstwu. W związku z tym dni udzielone górnikom na honorowe oddanie krwi nie są uwzględniane jako praca górnicza wykonywana pod ziemią, stale i w pełnym wymiarze, ale jako okresy składkowe na ogólnych zasadach określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Na podstawie art. 50e wymienionej ustawy przy ustalaniu prawa do emerytury górniczej, bez względu na wiek i zajmowane stanowisko, okresy pracy górniczej wykonywanej pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy mogą być na wniosek pracownika rozliczane w okresach kwartalnych. Celem wskazanej regulacji jest możliwość uelastycznienia rozliczenia czasu pracy przy ustalaniu uprawnień do emerytury górniczej, bez względu na wiek i zajmowane stanowisko, uwarunkowanej wykonywaniem stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pod ziemią przez wymagany okres, przy zastosowaniu rozliczenia tego czasu w okresach kwartalnych w przypadku osób legitymujących się dniami wolnymi z tytułu honorowego krwiodawstwa.

W obowiązującym stanie prawnym nie ma przepisu nakazującego odpracowywania dni za czas zwolnienia od pracy pracownika będącego krwiodawcą na czas oznaczony przez stację krwiodawstwa w celu oddania krwi oraz na czas niezbędny do przeprowadzenia zaleconych przez stację krwiodawstwa okresowych badań lekarskich, jeżeli nie mogą one być wykonane w czasie wolnym od pracy. Pracownik za te dni zachowuje prawo do wynagrodzenia, o którym mowa w przepisach rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 15 maja 1996 r. w sprawie sposobu usprawiedliwiania nieobecności w pracy oraz udzielania pracownikom zwolnień od pracy (Dz. U. z 2014 r. poz. 1632).

Należy dodać, że w stosunku do tej grupy zawodowej utrzymano tzw. stare zasady ustalania wysokości emerytury, tj. przy zastosowaniu kwoty bazowej i okresów składkowych i nieskładkowych oraz przy zastosowaniu określonych przeliczników za każdy rok określonej pracy górniczej.

Prawo do emerytury górniczej lub emerytury górniczej, bez względu na wiek i zajmowane stanowisko, ustanowione na odmiennych zasadach niż zasady ustanowione dla ogółu ubezpieczonych, wynika z faktu warunków wykonywania pracy w górnictwie i jej uciążliwości.

Pragnę poinformować, że kwestia uwzględniania dni poświęconych honorowemu krwiodawstwu przy ustaleniu prawa do emerytury została podniesiona przez przedstawicieli związków zawodowych.

4 lipca 2024 r. odbyło się posiedzenie Zespołu problemowego ds. ubezpieczeń społecznych Rady Dialogu Społecznego, podczas którego został rozpatrzony problem zaliczania do okresów pracy górniczej dni zwolnienia od pracy w związku z honorowym oddawaniem krwi.

Podczas posiedzenia Zespołu strona związkowa zgłosiła postulat, aby do okresów pracy górniczej wykonywanej pod ziemią, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, uprawniających do nabycia prawa do emerytury górniczej, bez względu na wiek i zajmowane stanowisko, zaliczać dni zwolnienia od wykonywania obowiązków służbowych w celu honorowego

oddania krwi. W związku z postulowaną zmianą w trakcie posiedzenia w przedmiotowej sprawie została przedstawiona opinia Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Wskazano, że zwolnienie od pracy oraz zwolnienie od wykonywania obowiązków służbowych w związku z honorowym oddaniem krwi powinno być oceniane na gruncie przepisów emerytalnych w ten sam lub bardzo zbliżony sposób, bez względu na to, do którego systemu emerytalnego honorowy dawca krwi należy. Honorowe krwiodawstwo odnosi bowiem jednakowe korzyści dla społeczeństwa niezależnie od tego, przez kogo krew została oddana. W świetle przeprowadzonych podczas posiedzenia dyskusji ze stroną związkową zadeklarowałem konieczność rozwiązania przedstawionego problemu.

Należy dodać, że Pan Piotr Duda, Przewodniczący Rady Dialogu Społecznego i Przewodniczący Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”, przesłał do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Uchwałę nr 131 strony pracowników i strony pracodawców Rady Dialogu Społecznego z dnia 25 października 2024 r. dotyczącą zaliczenia okresów krwiodawstwa do pracy górniczej.

Z uwagi, że strona pracowników i strona pracodawców Rady Dialogu Społecznego, podniosła kwestię podjęcia pilnych prac w przedmiotowej sprawie przez stronę rządową, zwróciłem się do Ministra Zdrowia o przedstawienie stanowiska w tej sprawie, w tym informacji o planowanych pracach dotyczących zmiany przepisów ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o publicznej służbie krwi (Dz. U. z 2024 r. poz. 281).

Jednocześnie informuję, że w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej prowadzone są prace nad możliwymi rozwiązaniami postulowanych zmian przez stronę społeczną.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

dr hab. Sebastian Gajewski, prof. uczelni

Podsekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/